

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 "וישכחהו" ששוכח לחלוטין את עבודת ה'. וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בַּעֲמַלְק, שגם
 2 בו יש חיסרון כפול שְׁנוֹסֵף לְכֹף שְׁמַנְגֵד שמתנגד לְגִלּוֹי וְהַמְשַׁכֵּת
 3 שֵׁם הַיְוֵי בעולם, הָרִי הוּא גַם מְנַסֶּה לְהַשְׁפִּיחַ לגרום לבני אדם
 4 להתעלם ולשכוח אודות גִּילּוֹי אֱלֻקוֹת שֶׁכָּבַר נִמְשָׁךְ לַפְּנֵי-זֶה.
 5 וְעַל-זֶה נֶאֱמַר בתורה הציווי
 6 זְכוֹר גּוֹ' לֹא תִשְׁכַּח, ציווי כפול
 7 לְבַטֵּל ב' עֲנִינִים הַנִּל "זכור"
 8 – כנגד רצונו ומגמתו של עמלק למנוע
 9 גילוי אלוקות בעולם, ו"לא תשכח"
 10 כנגד רצונו ומגמתו של עמלק להשכיח
 11 את גילוי האלוקות שכבר נמשך.
 12 (ה) וּמִמְשִׁיף בַּמֶּאֱמָר²³, שֶׁבָּכַל
 13 יוֹם יוֹם בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם
 14 וּמִלְחַמַת עַמְלָק, בעבודת ה'
 15 כַּמֶּאֱמָר רְבוּתֵינוּ וְ"ל²⁴ בְּכָל
 16 דוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֵאוֹת
 17 אֶת עֲצָמוֹ כְּאִילוֹ הוּא יֵצֵא
 18 מִמִּצְרַיִם", כך שיציאת מצרים, וכך
 19 גם מלחמת עמלק, אינם דברים
 20 ששייכים אל העבר אלא בעלי
 21 משמעות בעבודת ה' של כל אחד בכל
 22 יום ויום אֵלָא שְׁיִשְׁנֵם חִילוּקִים
 23 הַבְּדִילִים וּמְדַרְגּוֹת רְבוּת וּשְׁנוֹת זו
 24 מִזוּ בַּעֲנֵן הַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם
 25 שֶׁבַעבֹדָה בְּכָל יוֹם כּוֹ'.
 26 וּמִבְּאֵר זֶה את הדרגות השונות
 27 בַּעֲנֵן יְצִיאַת מִצְרַיִם עַל-פִּי מִשָּׁל
 28 מַעֲנֵן הַחֹלִי, שְׁאֵנוּ רֹאִים
 29 בַּעֲנֵן הַחֹלָאִים המחלות
 30 בַּגְּשָׁמִיּוֹת שְׁיִשְׁנֵם חִילוּקִים
 31 וּמְדַרְגּוֹת רְבוּת, יש מחלות רבות
 32 ושונות, לא עלינו, ששונות זו מזו גם
 33 בדרגת החומרה של כל מחלה כְּמוֹ
 34 חֹלִי שֵׁישׁ בּוֹ סִנְיָה שְׁצָרִיף
 35 רְפוּאוֹת חֲזָקוֹת כּוֹ', יש מחלות
 36 מסוכנות שכדי לרפא אותן יש צורך
 37 בתרופות חזקות וְחֹלִי שְׁאֵין בּוֹ
 38 סִנְיָה שְׁגָם בְּרְפוּאָה קְלָה
 39 אֶפְשָׁר לְרַפְּאוֹתוֹ, ויש מחלות לא
 40 מסוכנות שניתן לרפא בתרופה קלה
 41 וְעַד כִּי כֵן שֵׁישׁ חֹלָה שְׁאֵינוּ
 42 בְּשָׁלְמוֹת אלא טובל אפילו ממחלה לא מסוכנת

1 דלעילא" (שהייתה בפועל במתן-תורה) הִנֵּה זֹאת גילוי כזה שמביא
 2 אלוקות אל תוך העולם שגם העולם והאדם יכירו שהכוח והחיות שלהם
 3 מקורה באלוקות לֹא הִיָּה עַמְלָק יָכוֹל לְסַבּוֹל, וּמִיָּד נִתְעוֹרַר
 4 וְקָפֵץ¹⁸ לְנֶגַד לְזֶה כּוֹ' וזה היה הגורם הרוחני הפנימי למלחמת עמלק
 5 מבני ישראל. וְעַל זֶה נִצְטוּיָנוּ
 6 מצוה מיוחדת בתורה "זכור אֵת
 7 אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלָק" גּוֹ'¹⁹,
 8 וּמִסִּים "לֹא תִשְׁכַּח"²⁰, שְׁזָהוּ
 9 כפול הלשון בפסוקים "זכור" ו"לא
 10 תשכח" הוא עַל-דֶּרֶךְ מַה
 11 שְׁמַצִּינוּ כפול לשון דומה גְּבִי שֵׁר
 12 הַמְשַׁקִּים, שְׁלֹא זָכַר אֵת יוֹסֵף
 13 וְיִשְׁכַּחְהוּ²¹, דְּלִכְאוּרָה אֵינוּ
 14 מוֹכֵן כְּפָל הַלְשׁוֹן, דְּכִיָּן
 15 שְׁלֹא זָכַר אֵת יוֹסֵף, מַהוּ עוֹד
 16 עֲנֵן וְיִשְׁכַּחְהוּ²² הרי מוכן מאליו
 17 שאם לא זכר, הרי שכח?
 18 וְעֲנֵנוּ בַּעֲבֹדָה, משמעות הדברים
 19 בעבודת ה' של כל אחד ואחד היא
 20 שהכתוב מתייחס למצב רוחני ירוד של
 21 האדם שיש בו חיסרון כפול כֵּן שְׁלֹא
 22 דִּי מַה שְׁאֵינוּ מִמְשִׁיף
 23 הַמְשַׁכֵּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שאינו
 24 עוֹבֵר אֵת ה' ברמה כזו שמעשיו
 25 גורמים להמשכת גילוי אלוקות בעולם
 26 כך שאינו זוכר את הקדוש-ברוך-הוא
 27 אֵלָא עוֹד חֲמוּר וגרוע יותר
 28 "וְיִשְׁכַּחְהוּ", שְׁמִתְעַסֵּק האדם
 29 בַּתְּעִנּוּגִים גְּשָׁמִיּוֹת הַמְשַׁכְּחִים
 30 עַל אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, הִיָּנוּ, לא
 31 זו בלבד שנהנה ומתענג מדברים
 32 גשמיים אלא שְׁעַל-יְדֵי מַה
 33 שְׁנִמְשָׁךְ אַחֲרֵי תַּאוּת גְּשָׁמִיּוֹת
 34 בְּהַרְהוּרִים רְבִים של מחשבות על
 35 התאוות ועל דרכים להשיג את התאוות
 36 ולמלא ולהגשים את הרדיפה שלו
 37 אחרי הנאות גשמייות כֵּן הַיּוֹם וְכָל
 38 הַלַּיְלָה לֹא יְנוּחַ, והוא עוסק בכך
 39 ללא הרף, עַל-יְדֵי-זֶה גֹרֵם
 40 לְעֲצָמוֹ שְׁיִשְׁכַּח לְגַמְרֵי עַל
 41 עֲבֹדַת הַיְוֵי כּוֹ' כך שהחיסרון
 42 אכן כפול, גם "לא זכר" שמתרחק מעבודת ה' ולא ממשיך אלוקות, וגם

(18) ראה תנחומא תצא ט. פרש"י תצא כה, יח. (19) תצא שם, יז. (20) שם, יט. (21) ס"פ וישב. (22) כקושיית הזהר — ח"א קצג, ב. וראה גם אוה"ת עקב ע' תקטו. סה"מ תרע"ח ע' שסז. פר"ת ע' סט. ד"ה ויענך תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' שא). (23) ס"ע נו ואילך. (24) משנה פסחים קטז, ב.